

7/15258

T.C.
DIŐIŐLERİ BAKANLIĐI
Doğu Asya Genel M¼d¼r Yardımcılığı

ÇOK İVEDİ

Sayı : B.06.0.ADGY.0.0-026.21 -2010/869624
Konu : Yazılı Soru Önergesi/Reşat Doğru

30 Temmuz 2010

TBMM BAŐKANLIĐINA

İlgi: 05.07.2010 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-24304 sayılı yazıları.

Tokat Milletvekili Reşat Doğru'nun, 7/15258 esas numaralı yazılı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arzederim.

Ahmet DAVUTOĐLU
Dıőıőleri Bakanı

Ek: 2.

**TOKAT MİLLETVEKİLİ REŞAT DOĞRU’NUN SAYIN BAKANIMIZA
YÖNELTTİĞİ 7/15258 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİ**

SORU

1. 5 Temmuz 2009 tarihinde Doğu Türkistan’ın başkenti Urumçi’de çıkan olaylarda ve sonrasında yapılan katliamlarda kaç kişi hayatını kaybetmiş, kaç kişi yaralanmış, kaç kişi cezaevine girmiştir?
2. Bu olaylarda kaybolan insanların akıbetleri nedir?
3. Katliamdan kaçan ve Kamboçya’ya sığınan 20 Doğu Türkistanlı Türk, Birleşmiş Milletlere sığınma talebi bulunmasına rağmen, 1 milyar 200 milyon dolar hibe karşılığında Çin’e teslim edilen Türklerin akıbeti ile ilgili bakanlığınızdaki bilgiler nelerdir?

YANIT

5 Temmuz 2009 tarihinde, Çin Halk Cumhuriyeti’nin (ÇHC) Sincan Uygur Özerk Bölgesi’nde (SUÖB) meydana gelen olaylarda, Çin makamlarının verdikleri resmi rakamlara göre, 197 kişi hayatını kaybetmiş, 1700’den fazla kişi yaralanmıştır. Ölen 197 kişi arasından 150’sinin Han soylu olduğu açıklanmıştır.

Çin makamlarınca, çıkan olaylar neticesinde 9’u idam olmak üzere 190 kişinin (Han ve Uygur kökenli) çeşitli cezalara çarptırıldığı, olaylar sırasında yakalanan 2000’den fazla kişinin soruşturmalarının devam ettiği, suçları tespit edilenlerin yargılanacakları ve ceza alacakları ifade edilmiştir. Bu cezaların, işlenen suça göre ölüm, müebbet hapis veya çeşitli sürelerde hapis olması ihtimal dahilindedir.

Çin makamları tarafından, meydana gelen olaylar sırasında kaybolan insanların akıbetine ilişkin bir açıklama yapılmamıştır. Esasen Çin tarafınca yazılı veya sözlü olarak bu konuya hiçbir zaman değinilmemiş, bununla birlikte, “Doğu Türkistan ayrılıkçı terör örgütlerinin” olaylar sırasında asılsız haberler yaydıkları iddia edilmiştir.

Öte yandan, Kamboçya’daki Birleşmiş Milletler Yüksek Komiserliği (BMMYK) vasıtasıyla Kamboçya Hükümeti’nden sığınma talebinde bulunan 1’i kadın, 2’si çocuk, 20 Uygur’un sözkonusu başvurularına ilişkin değerlendirme süreci tamamlanmadan, ÇHC’ye

iade edilmeleri hakkında, 24 Aralık 2009 tarihinde Bakanlığımız tarafından bir açıklama yapılarak, insani mülahazalar dikkate alınmaksızın verilen bu kararın esefle karşılandığı ifade edilmiş, iade edilen Uygurların akıbeti hakkında uluslararası kamuoyunun bilgilendirilmesini ve insan hakları normlarına uygun, adil bir biçimde muamele görmelerini beklediğimiz belirtilmiştir.

Bu çerçevede, Çin makamları, Kamboçya'ya sığındıktan sonra Çin'e iade edilen 20 Çin vatandaşından 7'sinin, ilk incelemelere göre ülkeyi yasadışı yollardan terk ettiklerini, bazılarının ise terör örgütlerine katılmış olduğunun tespit edildiğini, sözkonusu grupta sadece bir kadın ve iki çocuk bulunduğunu, onların da insani nedenlerle serbest bırakıldığını ve kalanların ise yasalara göre sorgulanma süreçlerinin devam ettiğini bildirmiştir.